

60. ročník

2023/2024

KRAJSKÉ KOLO

Kategorie D

Praktická část – Řešení

PRAKTICKÁ ČÁST**40 BODŮ****Úloha 1 Stanovení přítomnosti vitamínu C v nápojích****16 bodů**

1) Vyplnění tabulky (výsledky je možné upravit podle organizátora):

Vzorek číslo	Popiš barevné změny po přidání Lugolova roztoku	Obsahuje vzorek vitamín C? ANO/NE
1 pomerančový džus	do hněda	ANO
2 limonáda	zčernání	NE
3 Celaskon	do hněda	ANO
4 Šuměnka nebo Vitacit	zčernání	NE
5 Fanta	do hněda	ANO

za každý správný údaj 1 bod
celkem 10 bodů

2) Celaskon by měl mít ze všech látek největší obsah vitamínu C. Do všech vzorků, ve kterých byl identifikován vitamín C, se postupně přidá Lugolův roztok a bude se zjišťovat, ve které zkumavce bude největší spotřeba do ztmavnutí roztoku.

za úvahu o množství vitamínu C v Celaskonu 1 bod
za úvahu o spotřebě Lugolova roztoku 1 bod
celkem 2 body

3) Vzorek číslo 3

za správnou odpověď 3 body

4) jod

za správnou odpověď 1 bod

Úloha 2 Stanovení množství vitamínu C v roztoku

24 bodů

1) Příklad možného vyplnění tabulky:

Počet kapek:	128	Objem vody (ml)	5 ml
Objem 1 kapky = 0,039 ml			

Hodnotí se počet kapek, pokud se liší o $\pm 25\%$ od výsledku organizátorů 2 body,
pokud se liší o 26 až 50 % 1 bod,
ve všech ostatních případech udělit 0 bodů
Za výpočet objemu 1 kapky 1 bod
celkem maximálně 3 body

2) Příklad možného vyplnění tabulky:

	1. stanovení	2. stanovení	3. stanovení	Průměr
Počet kapek roztoku FeCl₃	40	41	41	40,7
Objem spotřebovaného roztoku chloridu železitého = $V(\text{FeCl}_3) = \text{počet kapek} \cdot V(\text{objem jedné kapky}) = 0,039 \text{ ml} \cdot 40,7 = 1,59 \text{ ml}$				

Za každou vyplněnou hodnotu počtu kapek včetně průměru 0,5 bodu,
za výpočet objemu dle hodnot soutěžících 1 bod,
pokud se vypočítaný objem se liší o $\pm 25\%$ od výsledku organizátorů 11 bodů,
pokud se liší o 26 až 40 % 9 bodů,
pokud se liší o ± 41 až 60 % 7 bodů,
pokud se liší o ± 61 až 75 % 5 bodů,
ve všech ostatních případech udělit 0 bodů
celkem maximálně 14 bodů

3) Příklad výpočtu: (je nutné přepočítat s naměřenou hodnotou)

$$n(\text{FeCl}_3) = c \cdot V = 0,18 \text{ mol/dm}^3 \cdot 0,00159 \text{ dm}^3 = 0,000286 \text{ mol}$$

$$n(\text{vitC}) = 0,0011 \text{ mol} : 2 = 0,000143 \text{ mol}$$

$$m(\text{vitaminu C v 5 ml}) = n / M = 0,000143 \text{ mol} / 176,1 \text{ g/mol} = 0,025 \text{ g}$$

za výpočet látkového množství chloridu 1 bod
za výpočet látkového množství vitamínu C 1 bod
za výpočet hmotnosti vitamínu C 1 bod
nebo za jakékoliv jiné správné řešení plný počet bodů
celkem 3 body

4) Látka 1: kyselina askorbová Látka 2: kyselina dehydroaskorbová

za každý správný údaj vždy 1 bod
celkem 2 body

5) avitaminóza: dlouhodobý nedostatek jakéhokoliv vitamínu v organismu
hypervitaminóza: předávkování organismu jakýmkoliv vitamínem

za každý správný údaj vždy 1 bod, pokud je vztaženo pouze na vitamín C udělit poloviční počet bodů
celkem 2 body